

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1⁻

Štev. 3.

V Ljubljani, sreda 5. januarja 1938.

Leto III.

Pred nepričakovanim obratom v razmerju med Italijo in Anglijo: 'Drugi zunanji minister Anglije' odpotoval v Rim

Eim, 5. jan. o. Radio Roma poroča danes zjutraj:

Stalni diplomatski svetovalec angleške vlade sir Robert Vansittard je včeraj dospel čez Pariz v Cannes, kjer je na dopustu angleški zunanji minister Eden. Van Sittard je imel z njim dolg sestanek, nato pa je odpotoval v Rim.

To kratko poročilo brez razlag je velikega pomena na sedanjem političnem stanju v Evropi. Kljub napetosti, ki že dalje časa razdvaja Anglijo in Italijo, ki sta komaj pred letom dni sklenili sporazum o mirnem sožitju na Sredozemskem morju, je iz potovanja namestnika angleškega zunanjega ministra v Rim, mogoče sklepati, da je sedanja angleška vlada pripravljena storiti vse, da se sporazum z Italijo o najvažnejših vprašanjih, ki so bila zdaj povod za neustavne spore.

Iz tega koraka angleške vlade je razvidno, da hoče njen predsednik Chamberlain ostati za vsako ceno zvest svoji lanskim napovedi, da si bo prizadeval za sporazum z Italijo.

Časopisna vojna, ki je zadnje tedne trajala med obema državama, dalje propagandni boj po radiu, ki ga je Anglija napovedala Italiji z uvedbo arabskih oddaj, vsa ta dejstva bi govorila za to, da je sedanji trenutek za kakršne razgovore med Italijo in Anglijo zelo neugoden. Napadi italijanskega časopisa na zunanjo politiko Edena, kateremu pripisujejo vse protitalijanske akcije v Ženevi od sankcij dalje, tudi priča o tem.

Po drugi strani pa nenadni odhod »drugega zunanjega ministra Anglije«, kakor označujejo Vansittardov položaj v angleški vladi, dokazuje, da položaj le ni tako neugoden kakor bi sklepali po zunanjih znamenjih. Vansittard bi bil za dru-

gega zunanjega ministra Anglije imenovan komaj pred nekaj dnevi. Temu dejstvu pripisuje ves svet ogromen pomen. Časopisje napoveduje celo, da bo Vansittard zamenjal Edena, s katerim pomirljiva Chamberlainova vlada ne more več delati prav zaradi tega, ker je svoje delo preveč zvezal z ZN in ker je preveč osovražen v Italiji. Zato bi Eden ne mogel začeti in voditi nobenih razgovorov za kak sporazum z Mussolinijem.

Vansittardovo prvo politično dejanje je ta nenadna pot v Rim. Iz tega sklepajo, da je bil imenovan na svoje novo mesto nalašč za to, da bo na mesto Edena začel že dolgo napovedana pogajanja za sporazum z Italijo.

O nalogi, ki naj jo »drugi zunanji minister Anglije« izpolni v Rimu, jutranje časopisje še ni kaj nič ne poroča. Drži pa, da je to nadvse pomemben politični dogodek, naj Vansittardovo poslanstvo izpade tako ali tako.

Jugoslovanski zastopnik pri generalu Francu

Salamanca, 5. januarja. o. General Franco je včeraj sprejel jugoslovanskega trgovskega in konzularnega zastopnika pri španski nacionalistični vladi, kapitana Mažuranića. Sprejem je potekel po običajnih predpisih in sta general Franco ter naš zastopnik izmenjela pozdrave v imenu svojih držav. Nacionalistično časopisje pripisuje izpostavitvi stikov med Francovo Španijo in Jugoslavijo velik pomen, ter pravi, da je Jugoslavija prva balkanska država, ki je začela redne trgovske zveze s španskimi nacionalisti. Kar priča o tem, da vodi stvarno politiko, ki ji more koristiti predvsem v gospodarskem oziru in kaže razumevanje, ki ga gibanje za obnovo Španije uživa v Jugoslaviji.

Castellón de la Plana ob morju. Oddelkom, ki prodirajo ob cesti, poveljuje general Davila. S tem so rdeči oddelki pri Teruelu prišli v še težji položaj.

Iz'ave romunskih politikov v vladnih načrtih

Nova romunska vlada bo delala po ustavi

Bukarešta, 5. januarja. o. Iz vladnih krogov poročajo, da si je Gogova vlada postavila kot glavni namen ozdravitev romunskega gospodarstva, kateremu grozi kriza. To krizo hoče vlada prehiteti z odločnimi sklepi. Ne namerava pa vlada nobenega važnega ukrepa sprejeti brez soglasja zbornice zolg s kakimi diktatorskimi zakoni, marveč bo delala vedno po ustavi in s pritrditvijo zbornice. Z zbornico pa bo mogoče delati šele po novih volitvah, pri katerih računa vlada, da bo dobila veliko večino. Nove volitve bodo konec februarja ali v začetku marca. Deklarirano nova poslanska zbornica, do tedaj ne bo vlada dala niti drugega volilnega reda in ne bo sprejela

Angleški tisk se obširno bavi z zadnjimi boji v Španiji in poudarja, da je treba v kratkem pričakovati odločilne Francove zmage. Rdeči napad na Teruel razlagajo kot dokaz, da je vladno bojno poveljstvo nesposobno kljub dobremu vojaštvu. Razen tega pa vlada med rdečimi hudo pomanjkanje živeža.

nič končnoveljavnega o izločitvi Judov iz vseh panog romunskega narodnega gospodarstva, kar bo eden najvažnejših njenih gospodarskih sklepov.

Pred naskokom Judov na Romuni'o

Varšava, 5. januarja. List »ABC« piše o romunskih ukrepih proti čedalje večjemu naraščanju judovskega prebivalstva in vpliva in pravi: Poljski narod se zaveda judovske nevarnosti, vendar doslej dejansko še ni mogel pri urejanju judovskega vprašanja igrati tiste vloge, ki bi jo bil moral. Pričakovati je, da bo Romuni'ja v kratkem tarča najhujših napadov mednarodnega judovstva. Zato bo morala iskati zaveznike v svojem boju proti Judom, kjer jih dobi.

Bukarešta, 5. januarja. Delovno ministrstvo je objavilo odlok, po katerem je judom strogo zabranjeno zaposliti romunska dekleta do 40 let. Le služkinje, ki so stare nad 40 let, smejo še nadalje ostati v službi pri Judih, vse ostale pa morajo službo v desetih dneh zapustiti. V splošnem judje v bodoče v svojih podjetjih ne smejo več zaposlovati nejudovskih nameščenecv.

Van Zeeland predlaga: Gospodarski sestanek evropskih držav

London, 5. jan. AA. (DNB) »Daily Express« poroča, da bo van Zeeland za ublažitev mednarodnih gospodarskih težav v kratkem predlagal sestanek vseh evropskih držav, da prouče načrte o znižanju carin in pomnožitvi mednarodne trgovine. Nato se bo sestala svetovna konferenca v Londonu ali pa v Washingtonu. Na konferenci bodo razpravljali o uravnoteženju denarstva in omejitvi oboroževanja.

Vremensko poročilo

Rateče - Planica: —22, jasno, mirno, pršič, 150 cm.
Kranjska gora: —19, barometer se dviga, sončno, mirno, pršič, 70 cm, sankališče in drsališče uporabno.
Vrščje - Erjavčeva koča: —12, jasno, mirno, pršič, 130 cm.
Dovje - Mojstrana: —18, sončno, mirno, srez, 35 cm.
Sv. Križ nad Jesenicami: —17, sončno, mirno, 10 cm pršica na 40 cm podlagi, na sončnih straneh sneg zmružen.
Pokljuka: —15, sončno, mirno, 15 cm pršica na 100 cm podlagi.
Sv. Janez v Bohinju: —17, megleno, srez, 50 cm.
Jezerško: —16, sončno, mirno, pršič, 15 cm na 40 cm podlagi.

Boj za usodo svete dežele:

Judje za priključitev Palestine k Angliji

London, 5. jan. o. Angleška cionistična zveza je na svojem zborovanju sprejela sklep, da pošlje vladi spomenico z zahtevo, naj Palestino izločijo iz pokroviteljstva Zveze narodov in jo dodeli Angliji, da se bo tako Palestina uvrstila v skupnost drugih sestavnih delov angleške svetovne države. Judje so prepričani, da se bodo njihova narodnostna prizadevanja uresničila le, če bo Palestina v celoti pripadla Angliji, ker ji bo s tem zagotovljen mirni razvoj in večja gospodarska varnost. Tako rešitev bi bila najbolj ugodna tudi za Anglijo iz vojaških razlogov. Judje bi potem v Palestini sami skrbeli za notranjo varnost in mir. Palestina bi postala s tem enaka angleškemu dominionu in bi bila zvezna država v angleškem cesarstvu. Tako rešitev palestinskega vprašanja bi pozdravilo 96% Judov, ki žive v Palestini in večina judovskega naroda na svetu, ki zdaj odločno nasprotuje angleškemu načrtu, po katerem naj bi Palestino razdelili. Angleška vlada se o tej resoluciji še ni

izrekla.

Danes je izšlo poročilo, ki vsebuje pooblastila nove britanske komisije za Palestino. Kakor je znano, priporoča poročilo komisije lorda Peela dve komisiji za Palestino; ena naj bi bila finančna, druga naj pa določi meje treh dežel, ki so pod mandatom in ki naj jih razdele po načrtu o delitvi Palestine. Komisija, o kateri bo govorila Bela knjiga, naj bi vršila funkcije dveh organizmov. Nova komisija se bo naslanjala na podrobno poročilo in bo vpoševala razne težnje palestinskega prebivalstva.

Rim, 5. jan. AA. (Stefani) Italijanski listi prišajo brez razlag resolucije izvršnega odbora britanske cionistične zveze, ki zahteva ustanovitev judovske države v okviru britanskega cesarstva. To resolucijo spravljajo v zvezo z glasovi, ki so jih prinesli neki angleški listi, da britanska vlada proučuje možnost o prenosu načrta za razdelitev Palestine.

Bombe na novo kitajsko prestolnico

Sanghaj, 5. januarja. o. Po prvokrat so včeraj japonska letala, katerih je bilo okoli 40, bombardirala novo kitajsko prestolnico Hankov. Povzročila so ogromno škodo in sesterila eno kitajsko letalo, tri pa na letališču, katera so tudi uničili. Vsa japonska letala so se srečno povrnila v Sanghaj. Kitajski uradni krogi pa zatrjujejo, da Japonci niso storili nobene pomembnejše škode, ker ima mesto Hankov dobro obrambo proti letalom.

Tokio, 5. januarja. o. Japonska vlada se bo v kratkem sestala, kjer bo odločila o stališču napram Kitajski. Dobro obveščeni krogi zatrjujejo, da je bil maršal Čangkajšek zadnjikrat obveščen o pripravljenosti Japonske se pogajati za mir pod pogoji, katere mu je Japonska dostavila. Ne bo li Čangkajšek odgovoril do 15. januarja, se bo odločila, katero stališče bo zavzela napram Kitajski.

Ni pa izključeno, da bo japonska napovedala Kitajski vojno.

Sanghaj, 5. januarja. o. Poročila iz Hankova pravijo, da se je sestel nemški poslanik Krausmann z maršalom Čangkajškom in mu predlagal, naj se pomiri z Japonsko in naj sprejme njihove predloge. Maršal je odgovoril, da takih predlogov, kot jih je postavila Japonska, ni mogoče sprejeti. Nemški uradni krogi odločno zanikajo, da bi Nemčija posredovala med Kitajsko in Japonsko.

Za stroške pri ameriških predsedniških volitvah, ki so bili precejšnji, je demokratska stranka, kateri pripada Roosevelt, zbrala do zdaj čez pol milijona dolarjev, njena nasprotnica, republikanska stranka, pa samo 28.000 dolarjev.

Vesti 5. januarja

Tri zakonske predloge proti hitlerjanski propagandi v Združenih državah je dobila ameriška poslanska zbornica. Predlogi določajo krute kazni za vse, ki bi se pregrešili proti tem zakonom.

Romunski gostje v Rimu, ki so dospel tja pred sinočnim, so privedli Mussoliniju pred Beneško palačo navdušene manifestacije. Temu obisku pripisujejo velik pomen za utrditev prijateljstva med Italijo in Romunijo.

32 stopinj pod ničlo je bilo te dni v severnem delu Balkanskega gorovja v Bolgariji.

Angleški zunanji minister Eden bo svoj dopust prebil v Cannesu na južnofrancoski obali. Kako dolgo bo ta dopust trajal, še ne vedo.

V kitajski vladi je prišlo do več sprememb, ki naj omogočijo uspešnejšo obrambo proti Japoncem in enotno vodstvo obrambe.

Novi romunski ministrski predsednik Goga je poslal svojemu češkemu tovarišu dr. Hodžu brzojavko, v kateri pravi, da bo delal za prijateljstvo med obema državama. Dr. Hodža mu je odgovoril enako.

Skupina angleških pisateljev je prišla v Florenco, kjer so jim tamošnje kulturne organizacije priredile lep sprejem. Torej le še niso vse zveze med Italijo in Anglijo pretrgane.

12 hitrih parnikov za petrolej bo dalo zgraditi ameriško vojno ministrstvo, ker jih potrebuje za preskrbo bojnih ladij s kurivom med potovanjem.

Bivši španski prestolonaslednik grof Cavadonga bo najbrž umrl, ker je izgubil veliko krvi. Prestolonaslednik že skozi trpi zaradi prirojene krvotčnosti, pri kateri lahko zaradi najmanjše praske izkrvavi.

Hud mraz je zajel tudi vso severno Italijo, prav do morja. Več ljudi je zmrznilo.

Judovski beguncev iz Romunije se brani tudi Češkoslovaška, ki je po vzgledu drugih romunskih sosed izjavila, da bo z vsemi sredstvi varovala narodne gospodarske koristi.

Japonci so v Sangaju zasedli poslopje ameriške radijske družbe in uvedli cenzuro nad vsemi oddajami.

Novo vojno pristanišče bo zgradila finska vlada blizu mesteca Turkija v finskem zalivu. To delo je potrebno zaradi nevarne boljševe sosesčine.

Zastave po vsej Grčiji bodo izobešene od 5. do 11. januarja, to je ob trenutku, ko bo stopila prestolonaslednikova nevesta na grška tla, pa do konca poročnih svečanosti.

Bolgarski proračun za leto 1938 znaša nekaj nad sedem milijard levov in je za dobro milijardo višji od lanskega, zaradi izdatkov za vojsko in letalstvo.

1.000.000 ljudi se je ponesrečilo pri avtomobilskih nesrečah lani v Združenih državah. 42.000 pa je bilo smrtnih žrtev.

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Fritsch se je po daljšem bivanju v Egiptu in Grčiji vrnil domov.

Znani ameriški filmski igralec Paul Muni, ki ga pozna tudi naše občinstvo po njegovih mojstrskih vlogah, je v Budimpešti nevarno zbolel in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico. Muni potuje z ženo po evropskih državah in je mislil iz Budimpešte priti tudi v Jugoslavijo.

Titus na londonskem letališču Croydonu še vedno razsaja in je zdaj bolnih 290 letalcev.

Lanski pridelek kave v Abesiniji znaša 300 tisoč centov. Od tega jo bodo izvozili 230.000 centov.

Seja predsedstva nemškega parlamenta bo konec tega tedna. Na seji bodo proučevali možnosti za izvedbo pripravljalnih pogojev pri sestavi načrta za odpoklic tujih vojakov iz Španije. Torej bo seja vsekakor zelo uspešna in stvarna, kakor kaže spored.

Ker je za božič kupoval v judovski trgovini, je izgubil službo neki berlinski višji občinski uradnik. Odpust utemeljuje, da je s tem korakom vzbudil nezaupanje svojih predstojnikov.

Plovba po Renu je zaradi nizkega stanja vode ustavljena po vsej plovni dolžini te reke.

Francosko letalko Hilzsovo, o kateri dva dni ni bilo vesti, so našli blizu kraja Jaska med Bagdadom in Basoro. Izginila je med zaradi reklame, kakor imajo navado take letalske zvezde.

Cas Hitlerjevega obiska v Rimu, s katerim bo vrnil septembarsko Mussolinijevo potovanje v Berlin, še ni določen.

Družba, ki ima v lasti Sueški prekop, bo morala dividende in obveznice izplačevati v zlatu, ker zahteva tudi plačila pristojbin od ladij v zlatu.

Predsednik poljske republike Mościcki je obšel in so zaradi tega odpadli vsi slovesni novoletni sprejemi pri njem.

Zaradi ledu na krilih, ki se je nabral na poletu čez Alpe, je včeraj treščilo na tla na frankfurtskem letališču nemško poletno letalo, ki je prišlo iz Milana. Šest ljudi, med njimi trije potniki, so našli smrt v razvalinah letala.

Zlata podlaga nemške državne banke se v zadnjih mesecih ni nič spremenila, kakor je razvidno iz najnovejšega računskega poročila.

Pomočnik svetlega ameriškega roparskega glavarja Caponeja, Kid Tiger, prosi, da bi se smel naseliti v prirejski državi Andorri, ker so ga do zdaj izgnale vse države na svetu, kamor se je zatekel. Andorskim prebivalcem obljublja, da bo zgradil na svoje stroške moderno bolnišnico in sirotišnico, če mu dovolijo bivanje v svoji državi. Zdi se pa, da Andorci tega ne bodo storili.

Na nadzorstveno potovanje po angleških posestvih v Afriki je včeraj odšel državni tajnik za kolonije lord Dufferin, ki bo temeljito pregledal angleške obrambne postojanke zlasti v tistih pokrajinah, ki meje na Abesinijo.

Italijanski zunanji minister gre v Budimpešto

Rim, 5. jan. AA. (Stefani) Diplomatski urednik Stefania poroča: Zunanji minister grof Ciano odpotuje v kratkem v Budimpešto, da se udeleži konference zunanjih ministrov držav, ki so podpisale rimske protokole. Konferenca bo 10., 11. in 12. januarja po že preje določenem načrtu. Budimpeštansko posvetovanje spada v okvir dosedanjih in bodočih konferenc, ki jih imajo države rimskih protokolov že nekaj let.

KINO MATICA

Ob 21¹⁵ uri
premiera dosedaj največjega glasbenega velefilma

Danes samo še ob 16 in 19-15 uri film
Življenje in komedija

Cvetoči španski bezeg - beli jorgovan

(Valček strasti — Wenn der weisse Flieder wieder blüht . . .)

V glavni vlogi najlepši ljubavi par Jaenette Mac Donald in Eddy Nelson. — Prekaša po svoji veličini film »Rose Marie«. — Film je v nemškem jeziku.

Predstave danes ob 16, 19-15 in 21-15 uri

Predstave jutri ob 14, 16-30, 19 in 21-30 uri

Telefon 21-24

Jutri na praznik ob 10-30 uri izredna predstava Življenje in komedija po znižanih cenah.

Drzne trditve ameriškega zvezdoslovca Stetsona

Sončne pege vodijo naše gospodarstvo

Med najbolj učene zvezdoslovce prištevajo danes Amerikanca Harlana Stetsona, ki je pred nedavnim napisal knjigo »Sončne pege in njihov učinek«. Veliko pozornost je v vsej znanstveni javnosti vzbudila Stetsonova trditev, da sončne pege vplivajo tudi na naše gospodarske razmere.

Že davno je ugotovljeno, da sončne pege niso samo madeži na sončnem obličju, pač pa, da so vzrok še marsikateremu pojavu, ki si ga dolgo nismo znali razložiti in ki ga danes s trdnim prepričanjem lahko pripisujemo le na račun sončnih peg. Sončne pege nam govorijo o velikih spremembah, ki se odvijajo v velikanskem ognjenem sončnem morju. Z veliko silo bruha sonce iz sebe poleg žareče mase tudi goste oblake najrazličnejših plinov, ki se vrtinčijo nad sončno površino in jo zatemnjujejo. Posamezni vrtinci, ki jih bruha sonce torej posamezne sončne pege so dostikrat tako velike, da bi lah, ko v njih popolnoma izginita vsa naša zemlja.

Zvezdoslovci so poleg drugega tudi ugotovili, da se te sončne pege pojavljajo druga za drugo prav v določenih razdobjih, v nekem redu: Vsako 11. leto se te sončne pege ponavljajo. Morda teh peg v resnici ni takrat toliko več, pač pa jih morda zaradi kakšnih drugih vzrokov vidimo bolj razločno in večje. Vsekakor učenjaki tudi mislijo, da vidimo sončne pege zato vsakih 11 let tako razločno, ker se tudi na zemlji vsako 11. leto pojavljajo gotovi pojavi in da so sončne pege ravno s temi v zvezi.

Čim močnejše sonce žari, tem bolj je mrzlo ...?

Glede proučevanja sončnih peg znanstveni svet pripisuje veliko prednost ugotovitvam, do katerih je prišel ameriški zvezdoslovec Harlan Stetson. On je bil prej profesor astronomije na visoki šoli v Harwardu in je nato prevzel vodstvo observatorija v Perkinsu. Zato njegove ugotovitve veljajo več, kakor pa domneve manj pomembnih učenjakov. Njegove ugotovitve nas poleg drugega tudi uče, da je v gotovih dobah sončnih peg zato več, ker sonce takrat v večji množini oddaja svojo toplotno energijo. Če pa sonce močnejše žari, s tem tudi povzroča večje izhlapevanje vode na zemlji, kar ima zopet za posledico več padavin. Ker pa po vsakih padavinah toplota v onih krajih vsaj nekoliko pade, lahko napišemo tudi to, na videz protislovno trditev, da je na zemlji tem bolj hladno, čim več svoje toplotne energije sonce izžareva.

Najvažnejša pa je vsekakor Stetsonova trditev, da je takrat, ko je sončnih peg največ, tudi gospodarstvi razmah na zemlji največji. Za dokaz, ali vsaj za primer, če ne več, lahko služita leti 1928 in 1929. Tedaj je gospodarstvo doživelo največji razmah. To pa je bilo ravno takrat, ko so se sončne pege v posebno veliki meri pokazale. Te pege so se leta 1932, torej v času največje gospodarske krize, skoraj porazgubile. V zadnjih letih pa so se splošne gospodarske razmere zopet precej izboljšale in to tem bolj, čim bližje prihajamo ponovni 11 letni periodi sončnih peg. Če vse to res tako trdno drži, kakor to zatrjuje Stetson, potem lahko

z velikim upanjem v novo leto 1938

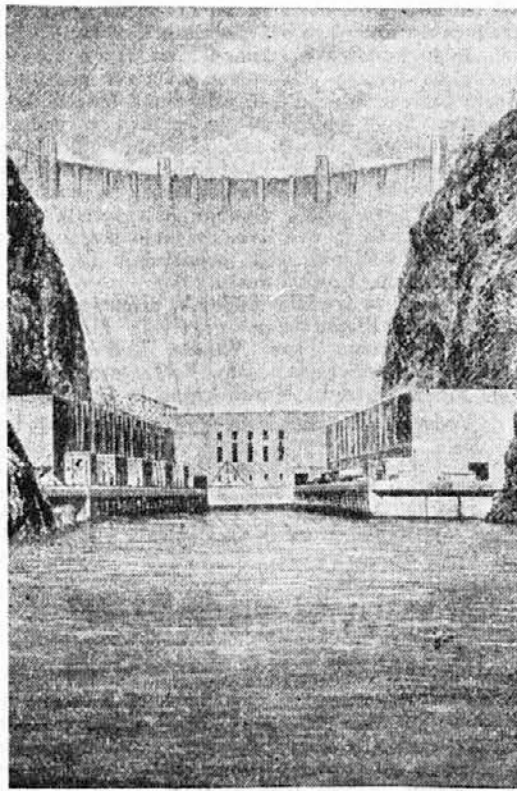
se še večjim pa pričakujemo naslednjega, ki mora po omenjenih trditvah prinesiti veliko izboljšanje gospodarskih razmer. Seveda so tu mišljene gospodarske razmere na splošno po svetu. Koliko jih bomo deležni tudi pri nas, seveda ne zavisijo samo od sončnih peg!

Učenjak Stetson, pravijo, je tudi precej objektivni človek, tak, ki se ozira tudi na to, kaj drugi njegovi tovariši ugotovijo. Predvsem se prizadeva, da natančno prouči posebno ono, nad čemer se njegovi zvezdoslovski nasprotniki spodtikujejo. Tako se ni pomišljal potrditi tudi to, da trenutna gospodarska stiska, ki je nastala tik pred izbruhom svetovne vojne, ni nastala istovrstno s povečanjem sončnih peg. Poleg tega pa za Stetsona nepobitno drži, da so od zadnjih petih denarnih horz zabeležile svoje najboljše stanje štiri ravno v času, ko se je pojavila 11 letna perioda sončnih peg.

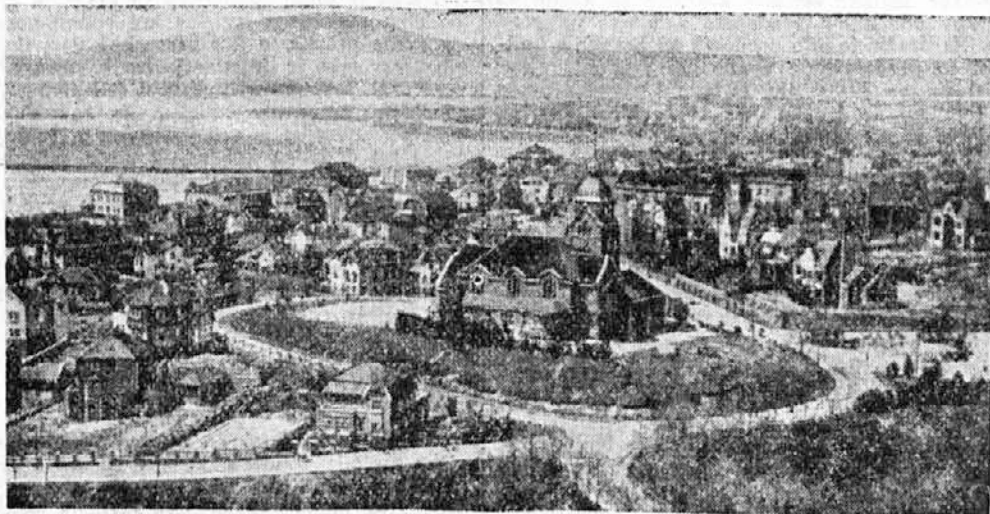
Vsega ne smemo pripisovati soncu

Pa da ne bo kdo mislil, da je vse res odvisno samo od sončnih peg. Tudi Stetson tega ne misli in je prepričan, da je poleg sončnih peg tudi še dosti drugih vzrokov, od katerih je odvisno, kakšno je gospodarsko stanje pri nas, ubogih zemljanah, ki tako radi iščemo vzrokov tej ali oni stvari ravno tam, kjer jih ni. Vendar pa je prepričan, da ne bi bilo prav, če bi sončne pege toliko zanemarjali, da bi jim ne pripisovali prav nobenega pomena. Od njih je po njegovem mnenju vsaj v neki meri tudi odvisno, kako se imamo na zemlji.

Gotovo pa je med ljudmi tudi dosti takšnih, ki so prepričani, da bi bilo vendar malo preveč, če bi nas morale reševati sončne pege.

Največje gradbeno delo, ki ga je kdajkoli napravil človek: Velikanski Boulderski jez v Ameriki, ki so ga napravili, zato, da bi preprečili silne povodnji ob reki Colorado, obenem pa, da bi namakali s to vodo širne predele nerodovitne zemlje. Ob tem jez budo zgradili veliko elektrarno, ki bo dajala električni tok trem državam. Nasip je delalo pet let šest največjih ameriških gradbenih podjetij. Jez je stal okoli 15 milijonov dolarjev.

Kitajsko mesto Tsingtan, ki so ga Kitajci sami zažgali, da ne bi bilo kot obrežno mesto Japoncem v preveliko oporišče.

„Leteči Holandec“

»Leteči Holandec« ali ladja strahov je bila ladja, ki je navdajala vse praznoverne mornarje z grozo. Pravili so namreč, da na njej ni žive duše, samo duhovi ponesrečenih mornarjev jo krmili in nepretrgoma plovejo z njo širino vseh morij; kdor pa jo zagleda, ga gotovo kmalu zadene nesreča.

Sedaj pa v Franciji grade podobno ladjo, na kateri ne bo nikdar nihče živel, ki bo vedno sama plula, toda po določeni poti, z večjo ali manjšo brzino, se ustavi, okrenila, se zavila v gost dim itd. Dolga bo 100 m in bo imela obliko ponosne oklopne ladje. Njen poveljnik pa bo kakih 100 ali več metrov od nje po radiu sporočal razna povelja, katera bodo stroji sami sebi izvrševali. Poseben prejemni aparat bo namreč v zvezi z raznimi vzvodi, ki se bodo sprožili ali zopet naravnali, kakršno bo pač povelje.

Tudi ta ladja naznanja smrt. Ne še sicer takoj in neposredno, ampak kdaj pozneje. Grade jo namreč zato, da se bodo na njej učili pravilno meriti z ladijskimi topovi in z letali. Ker se bo na vse načine zvijala in ne bo vedno mirno na mestu kot navadne tarče, bodo imeli ladijski topničarji z njo kar precej resno igro, se naučili pošteno meriti in bolj gotovo prinašati smrt v pravi bitki.

Ministri nabirajo milodare

Malopred božičem so poljski ministri posneli svoje nemške tovariše v človekoljubnosti. Znano je namreč, da Göring in Goebbels večkrat hodita po berlinskih ulicah s puščico v roki in nabirata milodare za razne dobrotne namene. Ker se ne upa nihče zameriti, ali se marsikdo še hoče čim bolj izkazati, nabereta ministra lepe vsote.

Sedaj so se pa še Poljaki navdušili za uspešen način nabiranja podpor. Šest ministrov je hodilo ali stalo po varšavskih trgih in križiščih in cingljalo s škatlami za denar. Prometni minister Ubrič je bil na glavni postaji; Ronan, minister za trgovino in obrt, se je postavil pred Poljsko banko; general Gorecki, vojni minister, je stal pred vojnim ministrstvom; minister dela Kosciakowski je nadlegoval bogate goste najelegantnejše varšavske restavracije; dva druga pa sta se tudi postavila na kraj, ki ima kakršnokoli zvezo z njunima službama.

Nabirali so za zimsko pomoč raznih siromakov in bili menda kaj zadovoljni s svojim uspehom.

Kongres za katoliški tisk

Je bil v Soissons na Francoskem. Razpravljali so o propagandi za katoliški tisk, o nujnosti katoliških listov v današnjih časih o dolžnostih katoličanov do tiska, ki verno tolmači navodila sv. Stolice za zdravo ureditev družbe.

Novoletni macek...

„Francosko-nemško prijateljstvo“

Francoske obrambne naprave, zlasti znamenite Maginotove utrdbe ob nemški meji, povzročajo pri Nemcih mnogo radovednosti. Zato imajo francoske oblasti precej opravka z nemškimi voluntri. Prav tako pa tudi Francozi voluntri po Nemčiji. Oboji so že ujeli in pozapri sovražne stikače, med katerimi so največ vredne ženske. Saj so sedaj za božič Nemci dali Francozom štiri njihove volunre v zameno za eno samo nemško volunro, ki je bila v Parizu obsojena na tri leta ječe.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 4. januarja: 11 Soliska ura; Peterčkovice poslednje sanje, zvočna igra v 3. delu, spisal Pavel Golia, izvajajo brezposelni učni abiturienti — 12 Koncert, ples (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.30, spored, obvestila — 13.30 Vesel opoldanski koncert Rad. orkestra — 14.15 Vreme, borza — 18 Kvarter pihal: gg. Vlachy (klarinet), Šušteršič (oboja), Ribič (rog), Loparnik (fagot) — 18.40 Krščanstvo in nacionalizem (g. dr. Fr. Veber, vseuč. prof.) — 19.30 Vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabayni zvonči tednik — 20. F. Schmitt: Dunajska rapsodija (plošče) — 20.30 Alojzij Kemec: Čarovnica (Kirke), komedija v 5 delu. (člani rad. igr. druž.) — 22.30 Vreme, poročila, spored — 22.15 Valček za valček (Rad. dijski orkester).

Drugi programi

Torek, 4. januarja: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 20.30 Orkestralni koncert — Zagreb: 20 Weisskova skl., 21 Tamburice, 21.30 Laska glasba, 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 19.10 Orkester in sopran, 21.10 Mestrozljiva igra »Pustolovščina v pustih, 22.30 Koračnice iz časov Radeckega — Budimpešta: 18.30 Huzkova opereta »Gili Balba, 21.35 Koncert, 23 Ciganska glasba — Italijanska postaja: 1. skupina (421, 391 in 283 m): 17.15 Petje in klavir, 21.30 Giordano opera »Fedora« — II. skupina (360, 369 in 273 m): 17.15 Klavir, 21.30 Igra, 21.40 Orkestralni in čelistični koncert, 23.15 Plesna glasba — III. skupina 192, 272 in 221 m): 19.25 Mandoline, 20.30 Romane, 20.50 Pihala, 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.15 Narodne pesmi, 19.40 Plesni tedaj, 20.25 Orkestr. in vokalni koncert, 21.15 Sukov klavirski kvintet, 22.15 Plošče — Bratislava: 20.25 Italijanska glasba, 20.45 Spevoigra o svetih treh kraljih — Varšava: 19.30 Poljski zbori, 20.30 Poljski plesi, 21.30 Simfonični koncert, 22.30 Plesna glasba — Sofija: 19.30 Violina, 19.45 Solistični koncert, 20.15 Orkester in zbor — Berlin: 19.10 Operni odločki, 20.15 Veliki orkester, 21.15 Operne melodije — Königsberg: 19.10 Plesna glasba — Hamburg: 19.10 Operna glasba, 20.10 Havdnev koncert — Frankfurt: 19.10 Kirchnerjeva »Elandrijska legenda«, 20.10 Orkestr. in zborovski koncert — Lipsko: 19.10 Glasba iz treh stoletij, 20.30 Španska narodna glasba — Köln: 19.10 Glasbeni spreboj na kmetu, 20.10 Orkester in celo, 21.10 Igre o zaročenih — Frankfurt: 19.10 Valčki, 20.15 Bruchov koncert — Stuttgart: 19.15 Glasbeni ekspres okoli sveta, 21.10 Händlov ekkus — Monakovo: 19.10 Gigli poje, 19.30 Schillerjeva igra »Razbojniki, 21. Koncert po željah — Bernmünster: 19.50 Posmi dneva in noči, 20.20 Orkestralni koncert, 20.45 Španska glasba, 21.10 Postra ura — Solten: 20.10 Igra, 22. Mozartov koncert — Bukarešta: 18.35 Schubertove in Brahmsove pesmi, 20.30 Simfonični koncert — Strasbourg: 20.30 Večer lahke glasbe — Paris Radio: 21.15 Komorni koncert —

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

86

»Vse jih je treba iztrebiti... Izginiti morajo iz te dežele! Pokazal bom tem Angležem, kako vrača Surat kan milo za drago!... Moja letna renta jih bo drago veljala!...«

Potem se je domislil svoje nove zveze z Rusijo in njegove misli so krenile v drugo smer.

»Eh, to je pač vojna!... Borim se z Rusi proti Angležem... Nič drugega...«

Razmišljanje kakor da je pomirilo njegovo besno, maščevalnost. Dejal je enemu od spremljevalcev:

»Dovolj je... Colni so požgani... Naj vojaki nehajo streljati! Odpeljite vse, ženske in vojake, kar jih je še živih, nazaj v trdnjavo!«

Nekaj trenutkov zatem je streljanje prenehalo. Slišati je bilo samo jok žensk in otrok, ki so jih Suristanci gonili kakor ovce na breg, od tam pa nazaj v trdnjavo.

V tem sprevodu sta bila tudi poročnik Pearson, polkovnik Campbell in še deset vojakov.

Vsi drugi so našli smrt v reki...

Surat kan se je vzravnaval na svojem konju in pogledal za trenutek na reko. Potem je potegnil svoj daljnogled in nekaj časa gledal tisti dve glavi, ki sta moleli iz vode...

»Rešil se je... Moj dolg majorju Vickersu je poplačan...«

Zatem je vzpodbodel konja in zdrvel na breg reke.

Colni so še vedno goreli. Suristanci so neusmiljeno gonili svoje ujetnike na breg.

»Odpeljite jih v trdnjavo! Ona dva častnika!« — in pokazal je na Pearsona in Campbella, ki sta stala med vojniki, — »mi dobro stražite!«

Še enkrat se je obrnil in pogledal na drugi breg. Videl je, kako je major Vickers z Elizabeto zlezal na breg in kako sta potem stekla proti malemu gozdu...

Maharadža je potem s svojim spremstvom odjezdil v osvojeno trdnjavo Chukoti...

Ko je Geoffrey z Elizabeto srečno prilezel na kopno, se je opotekel od trudnosti.

Elizabeta ga je objela, potem pa je šele zapazila, da je njegova suknja vsa krvava. Kri mu je še vedno lila iz rane na levem ramenu.

Vsa v strahu je vzkliznila:

»Ranjen si!«

»Samo majhna praska. Raztrgaj mi srajco in mi zaveži rano!«

Od velike izgube krvi je bil Geoffrey čisto blede. Sonce je žgalo in vročina je bila celo v sencih drevja neznosna. Toda kljub temu se je Geoffrey tresel od mraza.

Elizabeta mu je zavezala rano, kakor mu jo je pač mogla.

Solze so ji neprenehoma silile v oči. Tudi ona je bila vsa onemogla, toda ko je gledala Geoffreya, ki je bil ranjen, in kateremu je zdaj ona morala pomagati, se ji je vrnila moč in odločnost.

Geoffrey je dolgo molčal in mrko gledal predse.

Šele zdaj je polagoma doumeval vse strahote, katere je preživel in katere je moral mirno gledati, ker ni imel moči in možnosti, da bi kaj storil proti njim. Pokolj nedolžnih žrtv, žensk in otrok!... Kako so padali vojaki, kako so Suristanci vlekli ženske in otroke s čolnov ter jih klali s svojimi bodali! In kako so podrli Campbella!...

In zdaj?

Kakšna usoda čaka vse te nesrečne ljudi zdaj?...

Elizabeta, kakor da je uganila njegove žalostne misli, je bolestno zašepetala:

»Kaj bo z njimi?!... Kje je moj oče?...«

»Ne boj se! Oče je živ!«

»Ujet?«

»Da, tudi njega so odpeljali z vsemi drugimi.«

»Kaj bo z njimi?«

»Obdržali jih bodo za talce... Nič se jim ne bo zgodilo. Suristanci se boje maščevanja, ki bi utegnili priti zaradi tega iz Lohare.«

Elizabeta je malo razmišljala, potem je dejala:

»Treba bi bilo, da prideva čim prej do Lohare!«

Vickers je molčal. Ni verjel, da bi Indijci vse ujete ljudi obdržali za talce. Morda Campbella, drugi, pa ne, a najmanj ženske in otroke... Sovražnik je imel drugačne vojne navade...

Foto Warner Bros

Elizabeta mu je zavezala rano.